

การบริหารการต่อสู้กับการบริหารชัยชนะ

ศ.นพ.ประเวศ วะสี

๑. Government For All – All For Government

บทความนี้เขียนเพื่อสนับสนุนการบริหารงานของรัฐบาล เพราะถ้า “รัฐบาลอยู่ได้นานและงานสำเร็จ” ประชาชาติย่อมดีขึ้น รอดพ้นจากความรุนแรงขนาดใหญ่ การเลือกตั้งเป็นการต่อสู้กันตามกติกา เพื่อให้รู้ว่าพรรคใดจะเป็นผู้จัดตั้งรัฐบาล แต่เมื่อมีรัฐบาลแล้วต้องเป็น “รัฐบาลของเรา” ทุกคน ไม่ใช่รัฐบาลของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพราะรัฐบาลต้องบริหารเพื่อคนทั้งประเทศ คนทั้งประเทศจึงควรสนับสนุนการทำงานของรัฐบาล อาจเรียกว่า “Government For All – All For Government” การสนับสนุนรัฐบาลไม่ได้แปลว่าไม่มีการตรวจสอบ การสนับสนุนกับการตรวจสอบดำรงอยู่พร้อมกันได้

การบริหารบ้านเมืองให้สำเร็จในสังคมที่ซับซ้อนยิ่งขึ้นปัจจุบันเป็นเรื่องที่ยากมาก อาจเรียกว่าไม่มีทางทำได้ ลองไปดูว่าขณะนี้สหรัฐอเมริกาวิกฤตอย่างไร ยุโรปวิกฤตอย่างไร โอบามาที่ว่าแน่พูดว่า CHANGE! ก็กำลังเหวี่ยงटकกัน และ change ไม่ได้เลย ประเทศไทยต้องการการเปลี่ยนแปลงใหญ่ ไม่ใช่ change ธรรมดา แต่เป็น Big Change และถ้าเปลี่ยนแปลงใหญ่ไม่ได้ เราจะไปสู่ “จุดพลิกผัน” (Tipping Point) ที่มีคนตายเป็นหมื่นเป็นแสน เรื่อง “จุดพลิกผัน” กับการเปลี่ยนแปลงใหญ่จะเขียนเป็นอีก ๒ ตอนต่างหาก ในที่นี้ขอเตือนให้คิดว่าท่ามกลางวิกฤตการณ์แสนสาหัส แม้แต่ร่วมกันทำยังยากที่จะสำเร็จ ฉะนั้นอย่ามัวทะเลาะทิ่มต่อกันอยู่เลย แบบนั้นบ้านเมืองไปไม่รอด ควรจะหันมาร่วมมือกัน ตัวอมีพยายามปรกติมันต่างตัวต่างอยู่ แต่ยามวิกฤตมันกระจุกตัวเพื่อช่วยกัน เราเป็นคนต้องดีกว่าตัวอมีบา

๒.การบริหารการต่อสู้กับการบริหารชัยชนะไม่เหมือนกัน

การบริหารการต่อสู้ คือการสร้างศัตรูร่วม หรือสร้างความเกลียดชังร่วม หรือเป้าหมายร่วม ให้ผู้คนรวมตัวกันไปต่อสู้กับสิ่งนั้น ซึ่งง่ายกว่าการบริหารชัยชนะ เพราะคนที่ร่วมต่อสู้กันมาล้วนมีเป้าหมายอื่นของตนๆ เมื่อชนะแล้วความแตกต่างนี้จะเผยตัวขึ้นและอาจนำไปสู่การแตกแยกกันเอง นั้นประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง ชัยชนะทำให้เกิดความลำพองใจ หรือความประมาท ทำให้เกิดความผิดพลาด คนโบราณจึงเตือนให้ระวังว่า “ชนะคือความพ่ายแพ้”

ที่สำคัญเมื่อชนะแล้วต้องแบกรับภาระหนักในการบริหารบ้านเมืองให้สำเร็จ การบริหารบ้านเมืองให้สำเร็จต้องการความร่วมมือจากคนทั้งหลาย ต้องเปลี่ยนเกียร์ จากการต่อสู้ทำร้ายคนอื่น มาเป็นเกียร์สร้างความร่วมมือ ซึ่งเป็นเรื่องทำได้ยาก เพราะพลพรรคที่เคยชินอยู่กับการต่อสู้ ก็ยังใช้เกียร์การต่อสู้ต่างๆ ที่ฝ่ายตนชนะแล้ว และต้องบริหารบ้านเมือง ต้องการความร่วมมือ พลพรรคเหล่านี้ ส่วนหนึ่งก็ยัง สร้างศัตรูให้รัฐบาลโดยไม่จำเป็น นักคิดที่อยู่เบื้องหลังชัยชนะจะต้องคิดถึงยุทธศาสตร์ที่จะบริหารชัยชนะให้อยู่ยาวนาน เพื่อให้สำเร็จประโยชน์แก่บ้านเมือง

อย่าประมาทในความแข็งแกร่งของตัวเอง จีนซื้อองศาผู้เกรียงไกร ปราบแคว้นทั้ง ๗ ได้ รวมเงินเป็นแผ่นดินเดียวสำเร็จเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ หวังว่าราชวงศ์ของพระองค์จะดำรงอยู่ได้หมื่นปี อยู่ได้เดียวเดียว แผ่นดินจีนก็ถูกเป็นไฟอีก การบริหารชัยชนะ คือ บริหารความถูกต้อง ถ้าไม่ถูกต้อง การต่อต้านจะผุดบังเกิดขึ้นเองจากทุกทิศทุกทาง

๓. คำแนะนำ ๗ ประการ

คำแนะนำที่จะเสนอนี้ส่วนใหญ่ก็เป็นที่รู้ๆ กันอยู่ แต่เป็นเรื่องทำได้ยาก คือ

(๑) ต้องระมัดระวังเรื่องคอร์รัปชัน เพราะคอร์รัปชันเป็นเรื่องที่ทำลายตัวเองของรัฐบาลทุกรัฐบาล

(๒) สร้างเป้าหมายที่สูงและใหญ่ที่คนไทยทั้งหมดจะร่วมกันทำ ถ้าเป้าหมายต่ำและคับแคบจะนำไปสู่ความแตกแยกและจลาจล เป้าหมายใหญ่คือการสร้างความเป็นธรรม-ลดความเหลื่อมล้ำ ด้วยการปฏิรูปโครงสร้างอำนาจ ซึ่งทำได้ยาก

(๓) ฉะนั้นต้องทำศัตรูให้เป็นมิตร อย่าทำให้มิตรเป็นศัตรู

(๔) นายกรัฐมนตรีควรเชิญหัวหน้าฝ่ายค้านมาร่วมรับประทานอาหารสมำเสมอ เพื่อปรึกษาหารือแผ่นดิน เรื่องที่สำคัญของประเทศต้องร่วมกันทำ

(๕) ส่งเสริมให้โทรทัศน์ทุกช่องจัดรายการ “**ประชาเสวนา**” (Citizen Dialogue) เป็นประจำ เพราะเป็นกระบวนการประชาธิปไตยที่สร้างฉันทมติในเรื่องนโยบายอย่างใดอย่างหนึ่งได้ ทำให้ประเทศมีพลังที่จะขับเคลื่อนเรื่องยากๆ

(๖) ใช้ “สามเหลี่ยมเข็มนาฬิกา” ในสังคมที่สลับซับซ้อน มีเรื่องยากๆ ที่ทำได้ยากประดุจพยายามเข็มนาฬิกา “สามเหลี่ยมเข็มนาฬิกา” ทำให้เคลื่อนเรื่องยากๆ ได้ “สามเหลี่ยมเข็มนาฬิกา” ต้องการพลัง ๓ ประการเข้ามาบรรจบกันคือ

หนึ่ง พลังทางปัญญา ได้แก่การวิจัยสร้างความรู้ในเรื่องนั้นๆ ให้ชัดเจน โดยนักวิชาการ

สอง พลังทางสังคม ได้แก่การขับเคลื่อน พลังทางสังคมที่ติดอาวุธด้วยปัญญา

สาม พลังอำนาจรัฐ

พลังอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือแม้สองอย่างก็ทำเรื่องยากๆ ให้สำเร็จไม่ได้

รัฐบาลควรสนใจ พลังอีก ๒ อย่าง ซึ่งพยายามทำงานอยู่แล้ว เขาไม่เล่นการเมืองเรื่องอำนาจ แต่พร้อมที่จะทำงานร่วมกับรัฐบาล เครือข่ายงานวิชาการและเครือข่ายสังคมควรร่วมมือกับรัฐบาล เพื่อแก้วิกฤตชาติ

(๗) คุณทักษิณ ซึ่งต้องถือว่าเป็นผู้มีอำนาจมากที่สุด ตัวจริงของประเทศไทยขณะนี้ ต้องระมัดระวังเพื่อบริหารชัยชนะให้เป็นชัยชนะของประเทศไทย อย่าให้พลาดอีก คุณทักษิณเป็นคนเก่งที่หาคนเทียบได้ยาก ถ้าสามารถเปลี่ยนแปลงภายในตัวเองอย่างลึกซึ้ง (Transformation) ที่ผมพยายามบอกเสมอๆ จะเกิดประโยชน์ไม่ใช่ว่าเฉพาะประเทศไทยเท่านั้น แต่ต่อโลกด้วย.-